

Spis treści

DO CZYTELNIKA	5
I. POCZĄTKI PAŃSTWOWOŚCI POLSKIEJ	9
1. O pobycie św. Metodego w Dzielowie	11
2. Góra Kobiet w Winowie	12
3. Zatopiona osada	12
4. O dwukrotnym założeniu Wójtowej Wsi koło Gliwic	13
5. Jak powstał Bieruń i jego nazwa	14
6. O tym, jak biskup Wojciech szedł przez Śląsk	15
7. O powstaniu Grzybowic	18
8. O nazwie Opole	18
9. Zbójecki gród braci Kozłów	19
10. Tychy czy Dychy?	20
11. O smutnym księciu Goczałku	21
12. O powstaniu Krzyżowic	23
13. O Michałkowicach	23
14. O powstaniu Gliwic	24
15. O powstaniu Jastrzębia	24
16. Rodowód Pyskowic	25
17. Jak powstały Siemianowice	26
18. O herbie Gierałtowskich	27
19. O powstaniu wsi Nędza (<i>w dawnym powiecie raciborskim</i>)	27
20. Jak powstały Sukowice	28
21. O nazwisku Gaszyn-Gaszyński	28
22. O zapadniętym kościele	29
23. Zatopiony kościół w Zapaści	30
24. O zapadłej osadzie w „szachtach” goczałkowickich	31
25. O początkach osiedla Zebracza	32
26. O początkach Żelaznej koło Opola	32
27. W jaki sposób powstały nazwy miast śląskich: Bytomia, Piekar, Szarleja, Czeladzi i Będzina	33
28. O początkach Zabrze	36
29. Zabrzecki i jego podziemni woje	38
30. Miasto św. Mikołaja	39

II. ROZBICIE DZIELNICOWE	41
------------------------------------	----

TATARZY NA ŚLĄSKU	42
-----------------------------	----

31. Głowa Tatara na zamku w Raciborzu	42
32. Cudowne ocalenie Raciborza	44
33. Powstanie Chorzowa i Dębu	45
34. Powstanie kościoła w Żyglinie	46
35. Wzgórza tatarskie pod Niemodlinem	47
36. Wieża Mongołów pod Grodkowem	47
37. Grób tatarski pod Górowem	49
38. Jak radlińscy chłopcy wyprowadzili w pole Tatarów	50
39. Śląscy górnicy w niewoli tatarskiej	51
40. Ziele tatarskie	52

O RYCERZACH ROZBÓJNIKACH	53
------------------------------------	----

41. Śnieżyczki pod Grodkowem	53
42. O zamku na Górze Jankowskiej	53
43. Zbójcecki zamek koło Wołczyna	54
44. Rycerz-rabuś z Branic	54
45. Herszt rozbójników — rycerz Kozioł	55
46. Pokutny krzyż rycerza-rozbójnika	55
47. O rycerzu, sokole i dziewczynie	56
48. O zapadniętym mieście	58
49. Zapadłe zamczysko	59
50. O niemieckim rycerzu-rabusiu	59

MIESZKANCY ŚLĄSKA I ICH CODZIENNOŚĆ	61
---	----

51. Narodziny Toszka	61
52. Jak powstały Sośnicowice	62
53. Ukryte skarby Bytomia	62
54. Przekleństwo srebra	63
55. Paciorki dominikanina Jacka	64
56. Źródółko z wodą miłości	64
57. Jak po farorzu	65
58. Legenda o Genowefie, jej synku i łani	66
59. Założenie klasztoru w miejscowości Rudy	67
60. O powstaniu kościółka św. Jadwigi w Pszczynie	69
61. Słup pamiątkowy w Starej Wsi pod Raciborzem	71
62. Władysław Łokietek w Bytomiu	72

III. POD OBCYMI RZĄDAMI	73
-----------------------------------	----

WOJNY HUSYCKIE	74
--------------------------	----

63. Husyci w Nysie	74
64. Staw kamień husytów w Kotlarni (w kozielskim)	75
65. Kaplica pielgrzymów w Jankowicach koło Rybnika	76
66. O księciu heretyku	77
67. Podstęp pszczyńnian	78
68. Zapadnięty wóz chlebowy	79

69. Powstanie kościółka w Starej Wsi pod Raciborzem	80
70. O kościele pątniczym w Oleśnie	80
KSIĄŻĘTA SŁĄSCY I ICH PODWŁADNI	83
71. Książę raciborski i chłop	83
72. Najlepszy rodzaj śmierci	84
73. Podstępne zdobycie Pszczyny	84
74. O narożnych słupach rynku opolskiego	85
75. Skarby książąt opolskich	85
76. Śmierć Mikołaja opolskiego	87
77. Brama księcia Mikołaja	89
78. O miasteczku Miasteczko	89
79. Założenie Tarnowskich Gór	90
80. O rozbójniku Juraszu	91
WOJNA TRZYDZIESTOLETNIA	92
81. Dzielne kobiety z Gliwic	92
82. Groby szwedzkie w Szywałdzie	93
83. Odkrycie pokładów galmanu w okolicach Szarleja	94
84. Zdrada udaremniona	94
85. Szaniec w Liptyni	96
86. O obrazie na Ostrogu w Raciborzu	96
87. O dębie w Trachach	97
88. O zdradzie mieszczan Strzelec Opolskich	97
89. O dzwonie z Nieborowic	98
90. Uratowanie Oleśna	99
91. O szańcach szwedzkich	100
92. O kamiennym krzyżu koło Lekartowa (<i>w powiecie raciborskim</i>)	101
93. Kapliczka św. Nepomucena we wsi Żernica koło Gliwic	101
94. O kościółku św. Anny w Czarnowasach pod Opolem	101
95. Testament pana Mleczki	102
96. Skąd się wzięły stawy na ziemi pszczyńskiej	102
SPOTKANIA Z POLSKĄ	104
97. Jagiellonowie w Pszczynie	104
98. Bądź wola Twoja	105
99. Wojska króla Sobieskiego w Pszczynie	107
100. Sobieski na Śląsku	108
101. Królewskie drzewa	109
102. Niezwykła łapówka	110
103. Pacta conventa na Śląsku	110
104. Konfederaci barscy na Śląsku	111
105. Żołnierski cmentarz	112
106. Czarny Paweł	112
107. O tym, co wydarzyło się w Zabrze	114
108. Ostatnia dzuma w Oleśnie	115
109. „Diablina” w Kozłowej Górze	116
110. O tym, jak powstała nazwa wsi Wieszowa	117
111. Okrutny hrabia z Polskiej Cerekwi	117

112. Król Prus a burmistrz Raciborza	118
113. Wsie Macieja Wilczka	120
114. O powstaniu Murcek	120
115. Biała dama w zamku koszęcińskim	121
116. O przeklętym hrabi z Raciborza	121
117. O jednym niedobrym księciu w Rudach	122
118. Oddziały napoleońskie w Tarnowskich Górach	123
119. Jan Sułkowski i Napoleon	124
120. Srebrni apostołowie	124
121. O skarbach w Koźlu	125
122. Fanaberie francuskiego wachmistrza	125
123. O oddziałach księcia Poniatowskiego na Śląsku	126
124. Podstępny pobór	127

WIELKIE PRZEMIANY XIX I XX WIEKU 128

125. O Goduli	128
126. Karol Godula i król Prus	130
127. Próba Goduli	131
128. O skarbach w Toszku	131
129. Gościnnosć Gaszyna	134
130. Gaszyn i diabeł	135
131. O Gaszynie mocarzu	135
132. Założenie Kalwarii na Górze Świętej Anny	136
133. Opowieść o Winklerze	136
134. Kopiec Kościuszki w Pszczynie	138
135. Aleksander Dumas na Śląsku	138
136. O pewnym grobie na pszczyńskim cmentarzu	138
137. O zbójniku Pistolce	139
138. Zemsta Pistolki	140
139. Jak Pistolka przeszkodził w kopaniu podziemnego przejścia	141
140. Kłusownik Sobczyk	142
141. Trawa Eliasza	142
142. Skarbiec Eliasza	143
143. Eliaszowe pomysły	144
144. O smutnej starości Eliasza	144
145. Zdrojowa kapliczka	145
146. Przygoda sołtysa z Radzionkowa	146
147. Jankowicki kamień	149
148. „Straszzykukła”	149

IV. W DRODZE DO POLSKI 151

149. Schowek	149
150. O duchach w nowej szkole	152
151. Żur dla powstańców	153
152. Wiec w Bierkowicach	154
153. Jak chłop wykopał dynamit	154
154. Broń	155
155. Chleby z nadzieniem	155

156. Jak powstańcy mieli Klossa	156
157. O koniu powstańcu	156
158. W czasie plebiscytu na Śląsku	157
159. O tym, jak święcona woda odpędziła niemieckich napastników	158

BIBLIOGRAFIA	159
------------------------	-----

INDEKS MIEJSCOWOŚCI	161
-------------------------------	-----